

EUROPAPARLAMENTET

1999

2004

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A5-0132/2004

10 mars 2004

*****I**

BETÄNKANDE

om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning 1726/2000 om utvecklingssamarbete med Sydafrika (KOM(2003) 627 – C5-0495/2003 – 2003/0245(COD))

Utskottet för utveckling och samarbete

Föredragande: Nelly Maes

Teckenförklaring

- * Samrådsförfarandet
majoritet av de avgivna rösterna
- **I Samarbetsförfarandet (första behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna
- **II Samarbetsförfarandet (andra behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten
majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten
- *** Samtyckesförfarandet
majoritet av parlamentets samtliga ledamöter utom i de fall som avses i artiklarna 105, 107, 161 och 300 i EG-fördraget och artikel 7 i EU-fördraget
- ***I Medbeslutandeförfarandet (första behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna
- ***II Medbeslutandeförfarandet (andra behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten
majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten
- ***III Medbeslutandeförfarandet (tredje behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna det gemensamma utkastet

(Angivet förfarande baseras på den rättsliga grund som kommissionen föreslagit.)

Ändringsförslag till lagtexter

Parlamentets ändringar markeras med *fetkursiv stil*. *Kursiv stil* används för att uppmärksamma berörda avdelningar på eventuella problem i texten. Kursiveringen används för att markera ord eller textavsnitt som det finns skäl att korrigera innan den slutliga texten produceras (exempelvis om en språkversion innehåller uppenbara fel eller saknar textavsnitt). Dessa förslag underställs berörda avdelningar för godkännande.

INNEHÅLL

	Sida
PROTOKOLLSIDA	4
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION	5
MOTIVERING	7

PROTOKOLLSIDA

Med en skrivelse av den 21 oktober 2003 förelade kommissionen parlamentet, i enlighet med artikel 251.2 och artikel 179 i EG-fördraget, ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning 1726/2000 om utvecklingssamarbete med Sydafrika (KOM(2003) 627 – 2003/0245(COD)).

Vid plenarsammanträdet den 23 oktober 2003 tillkännagav talmannen att detta förslag hänvisats till utskottet för utveckling och samarbete, som utsetts till ansvarigt utskott, och till budgetutskottet, som utsetts till rådgivande utskott (C5-0495/2003).

Vid utskottssammanträdet den 10 september 2003 hade utskottet för utveckling och samarbete utsett Nelly Maes till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 1 december 2003, 20 januari och 8 mars 2004 behandlade utskottet kommissionens förslag och förslaget till betänkande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet enhälligt förslaget till lagstiftningsresolution.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Margrietus J. van den Berg (ordförande för sammanträdet), Marieke Sanders-ten Holte och Anders Wijkman (vice ordförande), Nelly Maes (föredragande), Yasmine Boudjenah, John Alexander Corrie, Nirj Deva, Glenys Kinnock, Hans Modrow, Sérgio José Ferreira Ribeiro och Michel-Ange Scarbonchi (suppleant för Luisa Morgantini).

Budgetutskottet beslutade den 26 november 2003 att inte avge något yttrande.

Betänkandet ingavs den 10 mars 2004.

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION

om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning 1726/2000 om utvecklingssamarbete med Sydafrika (KOM(2003) 627 – C5-0495/2003 – 2003/0245(COD))

(Medbeslutandeförfarandet: första behandlingen)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens förslag till Europaparlamentet och rådet (KOM(2003) 627)¹,
 - med beaktande av artikel 251.2 och artikel 179 i EG-fördraget, i enlighet med vilka kommissionen har lagt fram sitt förslag (C5-0495/2003),
 - med beaktande av artikel 67 i arbetsordningen,
 - med beaktande av betänkandet från utskottet för utveckling och samarbete (A5-0132/2004).
1. Europaparlamentet godkänner kommissionens förslag såsom ändrat av parlamentet.
 2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att förelägga parlamentet en ny text om kommissionen har för avsikt att väsentligt ändra sitt förslag eller ersätta det med ett nytt.
 3. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att delge rådet och kommissionen parlamentets ståndpunkt.

Kommissionens förslag

Parlamentets ändringar

Ändringsförslag 1
SKÄL 1A (nytt)

(1a) Halvtidsöversynen omfattar idéer och förslag för att förbättra genomförandet av utvecklingssamarbetet med Sydafrika. Vissa av dem utarbetades redan i 2002 års landsstrategibedömning och har beaktats inom ramen för det vägledande programmet för 2003-2005. Dessa gäller bland annat integrering av jämställdhetsperspektivet i alla projektfaser, från planering till genomförande, harmonisering av administrativa förfaranden, utveckling av

¹ Ännu ej offentliggjort i EUT.

kriterier för utvärdering av projekt och utformning av program samt klargörande av villkoren för beviljande av stöd till regionala program från Europeiska programmet för återuppbyggnad och utveckling (EPRD). Det föreslås vidare inom ramen för halvtidsöversynen att vissa ändringar görs i förordning (EG) nr 1726/2000.

Ändringsförslag 2

ARTIKEL 1, LED 1A(nytt)

Artikel 2, punkt 2, led ba (nytt) (förordning (EG) nr 1726/2000)

1a. Följande punkt (ba) skall läggas till artikel 2.2:

(ba) Utökning av kvinnornas deltagande på samtliga projektnivåer, det vill säga planering, genomförande och utvärdering.

Ändringsförslag 3

ARTIKEL 1, LED 6A (nytt)

Artikel 9, punkt 4 (ny), (förordning (EG) nr 1726/2000)

(6a) Följande punkt 4 skall läggas till artikel 9:

4. Vederbörlig hänsyn skall tas till Europaparlamentet ståndpunkt i förslag till fortsatt utvecklingsarbete med Sydafrika samt den framtida omförhandlingen av avtalet om handel, utveckling och samarbete, vilket antogs genom rådets beslut 1999/753 EG¹.

¹ EGT L 311, 4.12.1999, s. 1.

MOTIVERING

Inledning

Under apartheidtiden kanaliserades EU-stödet genom icke-statliga organisationer vars mål var att stödja den sydafrikanska befolkningens kamp mot apartheidsystemet. Efter landets första demokratiska val 1994 har EU:s förbindelser med Sydafrika förändrats. Partnerskapet mellan Sydafrika och EU, som från början enbart hade formen av ett stöd till de icke-statliga organisationerna, har utvecklats till att täcka en brett spektrum av områden, bland annat handel, utveckling och fiske. På området för utvecklingssamarbete har EU sedan 1996 bidragit till landets politiska, ekonomiska och sociala utveckling genom Europeiska programmet för återuppbyggnad och utveckling (EPRD). Därefter undertecknades 1999 avtalet om handel, utveckling och samarbete, och Sydafrika har anslutit sig till Lomékonventionen och Cotonouavtalet men uppfyller inte kraven för EUF-medel. Avtalet om handel, utveckling och samarbete, som delvis är klart att tas i bruk, kommer till fullo att träda i kraft från och med 2004, när det undertecknats av samtliga medlemsstater.

Kommissionens förslag om ändring av förordningen

Med en budget på 885,5 miljoner euro utgör Europaparlamentets och rådets förordning nr 1726/2000 om utvecklingssamarbete den rättsliga grunden för Sydafrikas och EU:s utvecklingssamarbete. I artikel 9.3 i denna förordning uppmanas dessutom kommissionen att ”till Europaparlamentet och rådet överlämna en översyn efter halva tiden senast den 31 oktober 2003 samt en övergripande utvärdering av programmet innan denna förordning upphör att gälla”. Det är mot denna bakgrund som kommissionen utarbetade ett förslag till ändring av förordningen (KOM(2003) 627) och en halvtidsrapport om Europeiska programmet för återuppbyggnad och utveckling (EPRD).

Målet med kommissionens förslag att ändra den gällande förordningen är att uppnå samstämmighet inom följande områden:

1. Förordningens giltighet: Förordningen giltighetstid är sju år. Enligt artikel 6.1 skall ett treårigt vägledande program utformas. För att dessa program skall sammanfalla med förordningens giltighetstid föreslår kommissionen att formuleringen i artikel 6.1 ändras så att fyraåriga vägledande program tillåts.

2. Handels-, utvecklings- och samarbetsavtal: En överenskommelse nåddes mellan Sydafrika och EU om att bevilja 15 miljoner euro till en omstrukturering av den sydafrikanska vin- och spritsektorn och för marknadsföring och distribution av sydafrikanska vin- och spritprodukter. Det är därför nödvändigt att införa ytterligare ett belopp på 15 miljoner euro till omstruktureringen av vin- och spritsektorn i det referensbelopp på 885,5 miljoner som nämns i artikel 10.0.

3. Regionalt samarbete: Även om det står klart att Sydafrika både direkt och indirekt drar nytta av program för regionalt samarbete och regional integration, sägs det i förordningen inget om balansen mellan bidrag från Europeiska programmet för återuppbyggnad och utveckling i Sydafrika och bidrag från Europeiska utvecklingsfonden för att finansiera sådana

program. Tydligare bestämmelser om EPRD-stöd till regionala projekt och program måste införas i artikel 4.

4. Direkt budgetstöd: Sydafrika har ett utomordentligt system för offentliga utgifter och en sund offentlig ekonomisk förvaltning, vilket gör landet till en utmärkt partner för sektorsövergripande program och för finansiering genom direkt budgetstöd. Genom bestämmelserna i artikel 4.2 a i förordning (EG) nr 1726/2000 ges också denna möjlighet, men formuleringen är något tvetydig ("... inbegripet direkt målinriktat budgetstöd") och kan tolkas så att icke-målinriktat budgetstöd utesluts. Det vore önskvärt att avlägsna denna tvetydighet.

5. Kommissionens nya budgetförordning: Förordningen måste anpassas till kommissionens nya budgetförordning och dess tillämpningsföreskrifter, i synnerhet när det gäller användningen av en enda valuta, de olika stödformerna, vilken roll de institutioner som fungerar som mellanhänder skall ha och tillämpliga förfaranden.

6. Cotonouavtalet: Det måste göras en hänvisning till protokoll 3 till Cotonouavtalet i vilket Sydafrikas status med vissa förbehåll i det avtalet fastställs.

7. Referens till den behöriga geografiska kommittén: I förordningen hänvisas det till denna kommitté men den inrättas inte i rättsligt hänseende. I praktiken har EUF-kommittén agerat som "Sydafrikakommittén". Det är viktigt att inrätta denna kommitté formellt.

Föredraganden samtycker till kommissionens förslag och påpekar att dessa tekniska ändringar inte berör de övergripande riktlinjerna för förordningen från 2000.

Minska klyftan mellan fattiga och rika

Tiden efter apartheidperioden i Sydafrika innebär en del utmaningar. Även om landet har gjort oerhörda framsteg på området för politisk demokrati, pågår den ekonomiska apartheidens fortfarande. Enligt kommissionens landsstrategibedömning av Sydafrika lever 50 procent av befolkningen under fattigdomsgränsen, olikheterna i inkomstnivå är bland de högsta i världen, invandringen till städerna är massiv och arbetslösheten ökar. Sydafrika har också en av de mest ojämna inkomstfördelningarna i världen, där de fattigaste 50 procenten av befolkningen endast genererar 11 procent av nationalinkomsten och de rikaste 7 procenten kontrollerar 40 procent av den.

Bedömningen pekade också på de konsekvenser som den ekonomiska och industriella omstrukturering som följer med liberaliseringen får i form av massiva förluster av arbetstillfällen inom primärsektorn med guldgruvor och jordbruk. Trots en ökning av den svarta befolkningens andel av nationalinkomsten, från 30 procent 1991 till 36 procent 1996, har inkomsten för de fattigaste 40 procenten av befolkningen minskat med 20 procent under samma period.

Mot bakgrund av ovanstående understryker föredraganden att riktlinjerna för EU:s samarbete med Sydafrika bör bidra till att minska klyftan mellan rika och fattiga och till att förbättra den allmänna levnadsstandarden för den fattigaste delen av befolkningen.

Rekommendation

Utvecklings- och handelspolitiken bör syfta till att minska fattigdomen, främja sysselsättning och social rättvisa, skapa rikedom och säkra en rättvis inkomstfördelning och en generell ekonomisk, social och kulturell utveckling.

Inom ramen för kampen mot fattigdom och osäkerhet måste de strukturella orsakerna till fattigdomen i Sydafrika rättas till och lämpliga åtgärder bör vidtas för att främja tillgång till mark, vatten, biologisk mångfald och andra resurser. Politiken måste utformas så att den stöder en hållbar utkomst inom jordbruket och minskar invandringen till städerna.

Den koleraepidemi som nyligen härjade och som drabbade cirka 250 000 personer visar klart och tydligt att detta är en fattigdomsrelaterad sjukdom orsakad av bristen på rent dricksvatten till ett rimligt pris. Sydafrikas regering är skyldig att garantera befolkningen tillgång till vatten och respektera sina skyldigheter när det gäller de grundläggande mänskliga rättigheterna. Målet med EU:s bidrag bör vara att uppfylla befolkningens behov.

Hiv/aids-pandemin, som berör cirka 11,4 procent av Sydafrikas befolkning på 40 miljoner personer, bör prioriteras inom ramen för EU-stödet, och lokalbefolkningen bör till fullo involveras i genomförandet av programmet.

EU:s finansieringsrutiner bör förenklas och utformas så att de på ett enkelt och genomblickbart sett är öppna för lokala icke-statliga organisationer, kvinnoorganisationer och andra lokala aktörer, vilka bör involveras i planeringen, genomförandet och utvärderingen av projekten.

Jämställdhetsperspektivet bör integreras på alla nivåer i projektcykeln för att stärka kvinnornas deltagande i planering, genomförande och utvärdering av projekten.

Miljökonsekvensbedömningar bör utföras innan projekten genomförs och inkluderas i projekt som erhåller EU-stöd.

Europaparlamentet bör också uppmärksamma de aspekter som förs fram i denna utvärdering:

- långsamma administrativa förfaranden,
- programmens begränsade effektivitet till följd av problem i förbindelse med programplaneringen,
- varierande ekonomiska resultat på grund av avsaknaden av teknisk kapacitet, otillräckliga möjligheter att utnyttja anslagna medel.